N°. 193. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Woensdag 15 Augustus.

Frankrijk.

PARIJS, den 12den Augustus.

Gisteren hebben de Koning en de verdere leden der koninklijke familie, met uitzondering van de drie prinsen die in de legerkampen zijn en de beide prinsessen *Helena* en *Maria*, een bezoek afgelegd op het kasteel Champlâtreux, aan den heer *Molé* behoorende, en aldaar het middagmaal gebruikt. Sommigen zien in deze onderscheiding eene vergoeding welke men den heer *Molé* heeft willen geven, om hem te troosten over het eerbewijs dat den maarschalk *Soult* te Londen werd aangedaan.

— Bij een besluit gisteren op het kasteel Champlatreux genomen, wordt de heer *Martin*, du Nord, van het interim van het departement van finantiën ontheven, dat hij gedurende het afzijn van den heer *Lacave Laplagne* had waargenomen.

— De ministeriële bladen vermelden heden, dat de heer *Fabricius* met zijne familie van Parijs vertrokken is. Hij had aldaar sedert zeven en dertig jaren diplomatieke functiën bekleed en Parijs nimmer, zelfs niet tijdens de honderd dagen, verlaten.

— De minister van binnenlandsche zaken heeft, onder dagteekening van den 27sten julij, eene nieuwe circulaire betrekkelijk de verdelingen aan de prefecten gerigt. Hij noodigt dezelve uit om alle bouwstoffen te verzamelen, ten einde de algemeene raden behoorlijk in te lichten en dezelve daardoor in staat te stellen, om zich over de door het gouvernement aangenomene administratieve maatregelen te verklaren. Daartoe wordt een reeks vragen over de belangrijkste punten aan de prefecten voorgelegd om op te lossen of te bevestigen.

— De spaansche infant don *Francisco da Paula* is met zijne geheele familie te Parijs aangekomen en heeft zijn intrek genomen in een hotel van de voorstad St. Germain, dat gedeeltelijk daartoe nieuw opgemaakt was.

— De vermaarde en reeds bejaarde tooneelspeelster, mad. *Mars*, is naar Milaan vertrokken, waar zij bij gelegenheid der kroningsplegtigheid verscheidene voorstellingen zal geven.

— De *Gazette du midi* deelt een' uitvoerigen brief mede van den maarschalk *Bourmont*, uit Viterbo van den 25sten Julij gedagteekend, over de bemagtiging van Algiers handelende, en om te verklaren, dat de restauratie nimmer de bedoeling gehad heeft om de veroverde bezitting te verlaten. Men vindt in dien brief overigens eenige niet onbelangrijke bijzonderheden. Op den 1sten Augustus 1830, zegt de heer *Bourmont*, beliepen al de uitgaven van de expeditie niet meer dan 52 millioenen, en men had in de schatkist van den Bey voor ruim 48 millioenen fr. aan gouden en zilveren speciën gevonden; voorts had men in handen gekregen 1900 stukken geschut, de fregatten, korvetten, met al het scheepstoebehooren, de grondstoffen en andere koopwaren, die op in de twintig millioenen geschat werden. Nadat al de uitgaven betaald waren, moest er dan ook nog in de schatkist voor eene waarde van omtrent 40 millioenen overblijven; eene som welke meer dan genoegzaam was, om het veroverde land te behouden en de kolonisatie op hechte grondslagen te vestigen.

— In den *Phare* van Bajonne van den 9den leest men, dat *Munagorri* zich thans bezig hield met zijne aangeworvene of van de karlisten tot hem overgekomen manschappen te equiperen. Hij wilde dezelve eene ronde buis van donker blaauw laken, met drie rijen hoog opgeschoven voren loopende knoopen geven, voorts grijs lakensche pantalons met roode streepen, en eene muts van blaauw laken met rooden kwast.

Voor het overige heeft men van de grenzen heden geen andere tijdingen.

— Heden uit hoofde van den Zondag geene fondsnotering.

Duitschland.

FRANKFORT, den 11den Augustus.

Volgens een loopend gerucht, zou de Koning van Hanover zich eerlang naar Londen begeven, om zich met zijne doorluchtige Broeders over de aangelegenheden van zijn land te onderhouden. Zooveel is zeker, dat de koerierwissel tusschen Londen en Hanover thans ongemeen levendig is.

Gemelde monarch is naar Nieuw-Strelitz afgereisd, om bij den Groothertog van Mecklenburg-Strelitz een bezoek af te leggen.

— Brieven uit Berlijn schilderen de stemming in sommige oostelijke provinciën als ver van gunstig af, en verzekeren dat het gouvernement eindelijk tot het nemen van strenge maatregelen tegen de ondergeschikten der R. C. geestelijkheid zou besloten hebben.

— Z. M. de koning van Saksen heeft den regerenden hertog van Saksen-Meiningen-Hildburghausen tot generaal der ruiterij benoemd.

— Te Leipzig wordt thans eene handelbank opgerigt, waarvoor reeds over de twee en een half millioen thlr. ingeschreven is.

— Z. M. de koning van Wurtemberg en Hoogstdeszelfs twee oudste Dochters zijn te Stuttgart teruggekeerd.

— In het zuiden van Rusland merkt men tegenwoordig eene groote drukte in de krijgszaken op. De gouverneur-generaal, graaf *Woronzoff*, hield in de vorige maand, in de nabijheid van Odessa, eene wapenschouwing over omtrent 60,000 man, en zou ook de kleine korpsen aan den Donau in oogenschouw nemen.

— Met de stoomboot *baron Sturmer*, den 4den dezer te Triest aangekomen, heeft men berigten ontvangen uit Canea tot den 20sten julij, welke de uitvaart der Egyptische vloot naar de Middellandsche zee niet alleen bevestigen, maar er bijvoegen, dat een gedeelte derzelve, 2 linieschepen, 2 fregatten en 2 brikken, sedert kort in de golf van Suda was aangekomen.

— Van de Montenegrijnsche grenzen wordt van den 20sten julij geschreven, dat er tusschen de Montenegrijnen en de Turken in Herzegowina een wapenstilstand was gesloten, krachtens welken alles voorloopig op denzelfden voet bleef.

— Te Weenen waren den 6den Augustus genoteerd: 5 pCt. Met. 107¾; 4 pCt. 100½; 3 pCt. 81; Bankactien 1441.

Nederlanden.

BREDA, den 14den Augustus.

H. K. H. de prinses *Albert* heeft met haren gemaal de terugreis naar Berlijn nog niet aangenomen, maar hoogstdenzelven tot Alphen vergezeld, waarna de Prinses naar 's Hage is teruggekeerd. Hoogstdezelve zou aldaar nog tot in de volgende maand verblijven, wanneer de Prins, naar men zegt, weder herwaarts zal komen, om zijne gemalin af te halen.

— Het denkbeeld om Scheveningen tot eene zeehaven aan te leggen blijkt voortdurend een punt van overweging uit te maken. Nog voor weinige dagen werd op het ministerie van binnenlandsche zaken te 's Hage daaromtrent weder eene bijeenkomst gehouden, welke werd bijgewoond door den heer burgemeester der stad 's Hage, de heeren *Ewijk*, raad-adviseur bij het departement van binnenlandsche zaken, *B. H. Goudriaan*, hoofd-ingenieur voor de dienst van den waterstaat, en *D. Mentz*, inspecteur van den waterstaat.

— In 's Gravenhage is overleden de hoog welgeboren heer *W. F.* graaf *van Reede*, grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, kommandeur der Militaire Willemsorde, luitenant-generaal, opperkamerheer van Z. M., lid en, gedurende de laatste zittingen, voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. In 1834 werd hij door de Nederlandsche regering met eene zending, over de luxemburgsche aangelegenheden, naar het Hof van Z. D. H. den hertog van Nassau belast. — Voorts is alhier, in den ouderdom van 88 jaren, overleden de hoog welgeb. heer *J. J.* baron *de Constant Rebecque de Villars*, gepensioneerd generaal der infanterie, kommandeur der Militaire Willemsorde, enz., enz.

— In een onzer dagbladen leest men eene verklaring van *P. Vleugels*, zeeloods der derde klasse bij het loodswezen der monden van de Schelde, die zich aan boord bevond van de stoomboot *the Menai*, welke de prins *van Ligne* naar Antwerpen overvoerde, houdende, dat de kapitein der boot, op de hoogte van Ostende, de belgische vlag van de piek liet hijschen; de hollandsche kustlieren genaderd zijnde, gaf de loods aan den kapitein bevel, om de belgische vlag te strijken en enkel de engelsche te hijschen, uithoofde de belgische vlag nog niet erkend was en dus bij ons niet mogt waaijen, *waarop de belgische vlag gestreken werd.* Dezelve werd echter daarna andermaal, doch *onder de engelsche vlag geheschen*; op de aanmerking van den loods aan den kapitein, dat ook dit tegen de bestaande wetten streed, voegde de Prins *de Ligne*, zulks bemerkende, hem toe: dat zulks wel gepermitteerd was en hij daartoe de bevoegdheid had, er bijvoegende, dat hij, loods, geen regt had om zulks te beletten; de loods had daarop gezegd, dat de gevolgen daarvan voor des prinsen rekening waren, en *deze had daarop niets meer geantwoord.*

— Te Hoorn heeft de hervormde gemeente, al dadelijk na het ongeluk haar kerkgebouw overkomen, pogingen in het werk gesteld om fondsen tot den wederopbouw bijeen te brengen. In de stad zelve is daartoe reeds voor ƒ 30,000 ingeteekend, terwijl in andere plaatsen uitnoodigingen tot hetzelfde einde worden gedaan.

— Van Zwolle schrijft men: Den 6den dezer, des namiddags omstreeks drie ure, sloeg de bliksem in het huis bewoond door *K. van Huls*, in de buurt Rouveensche-Kuls, bij Staphorst. De vrouw met een klein kind alleen te huis zijnde, en de buren meest of genoegzaam alle verre van de hand in het hooiland, was den

de blussching niet te denken, zoodat deze groote boerenhuizinge, behoorende aan *W. Snel*, binnen twee uren geheel afbrandde, niets dan het muurwerk overblijvende. Sommige goederen der bewoners zijn geborgen, en de vrouw met haren zuigeling zonder eenig letsel.

— Uit Emden, Oostvriesland, het Munsterland, Kleef en Wezel luiden de berigten aangaande het veldgewas zeer treurig, daar hetzelve ten gevolge van de ongunstige weersgesteldheid, grootendeels zonde mislukt of bedorven zijn. Ook uit Polen wordt gemeld, dat de oogst aldaar onvoldoende was uitgevallen. Men hoopt echter, dat de eerste berigten desaangaande overdreven zijn, en de uitslag beter wezen zal dan men thans denkt.

In een der dagbladen treft men de volgende, niet onbelangrijke opgave aan van den staat der aan te leggen ijzerbaan van Amsterdam op Haarlem:

Op eenen afstand van bijna twee minuten buiten Haarlem, begint de weg; aldaar bevindt zich een gebouw, bestemd tot verblijfplaats der reizigers of bewaarplaats der machines; van daar tot aan de Liede is de weg bijna gereed; slechts vier stukken lands zijn nog niet opgewerkt, omdat zij waarschijnlijk nog niet ontbiegend zijn door de min gunstige bereidwilligheid van den eigenaar of de eigenaren. De weg is gemaakt van rijsbossen, welke in eene schuinsche rigting tegen elkander liggen en met duinzand zijn opgevuld. Hier en daar moet de weg nog opgehoogd worden, alwaar de rijsbossen nog niet geheel bedekt zijn. Aan beide zijden van den weg is eene sloot, zoodat er tusschen de baan en de trekvaart nog een afzonderlijk pad bestaat. De beide zijden van den weg zelve zijn met de uitgedolven specie van den veengrond glooijenderwijze gesloten; op eenige plaatsen heeft evenwel in den afgeloopen winter de spetie losgelaten en is zij weder in de sloten gezakt, op andere echter is dezelve reeds begroeid en heeft zij zich vastgezet.

Over de Liede zelfs, tegenover de bekende Liebrug op den straatweg, is eene zeer fraaije brug gelegd, welke zoo ver gereed is, dat alleen de planken op dezelve gelegd moeten worden.

Voor Halfweg tusschen Haarlem en Amsterdam, bevindt zich een rietakker, waarop men den weg nog maken moet, doch waaraan men ook reeds begonnen is. Het is evenwel aan vele moeijelijkheden onderworpen, om aldaar het noodige zand aan te voeren, omdat men bezwaarlijk eenen vasten grond kan vinden; de weg loopt vervolgens door de oude batterijen tot aan den dijk bij halfweg, tegenover het huis van Rijnland of het zoogenaamde huis van Polanen. Op de sluizen zelfs bij halfweg is een openbaar gebouw afgebroken en aan de andere zijde van den weg geplaatst.

De beide braken, welke men een eind wegs verder aantreft, zijn ter breedte van den weg gedempt, met tiendwerken en met zand opgehoogd, terwijl men in die demping een sluisje heeft daargesteld tot uitwatering in de trekvaart.

Men ziet ook aldaar den weg met graszooden en takken bedekt voor het wegstuiven van het zand. Of men naderhand een middel zal vinden om dit wegstuiven te voorkomen, dan wel of die zoden daar zullen blijven is ons minder bekend.

Halfweg voorbij getrokken zijnde, treft men plaatsen aan, waar de weg zoo ver in gereedheid is, dat de dwarshouten, ter lengte van ongeveer 8 voeten, en waarop de rails of sporen moeten vastgehecht worden, reeds gelegd zijn. Doch omstreeks zeven minuten gaans van den molen, welke zich te dier hoogte bevindt, is men minder gevorderd en ziet men nog slechts de rijsbossen in gereedheid liggen. Te Sloterdijk is nog niets gedaan, en schijnt men met vele moeijelijkheden te worstelen te hebben; daar het bekend is, dat dit dorp tot aan de trekvaart toe strekt. Een weinig verder en tot eenen afstand van circa vijf minuten van Amsterdam is de weg ook bijna geheel gereed. Aan het einde van denzelven bevindt zich eene ruime plaats, weder geschikt tot aankomst der wagens en der passagiers, alsmede de stallingen voor de eerste, welke nog aanzienlijk moet worden opgehoogd.

De geheele weg loopt langs de trekvaart, zoodat zich aan de eene zijde van dezelve de gewone straatweg bevindt en aan de andere de spoorweg zich bevinden zal.

Uit een en ander kan men de gevolgtrekking afleiden, hoe het met de ijzerbaan van Amsterdam op Haarlem gesteld is, en daaruit het besluit trekken, dat er nog veel te doen overblijft, doch dat men de hoop mag koesteren, dat, met ijver en vlijt, dezelve weldra uiterlijk in het aanstaande voorjaar, geheel in gereedheid zal zijn en gebruikt zal kunnen worden.

Het *Handelsblad* behelst heden een' bijzonderen brief uit Parijs van den 11den Augustus, nadere inlichtingen behelzende over de zaak der diplomatiesche documenten, waarover dezer dagen door de fransche dagbladen zoo veel hatelijks, zoo wel opzigtelijk onzen zaakgelastigde, den heer *Fabricius*, als omtrent onze regering gezegd is geworden. Volgens dezen brief vermoedde de fransche regering sedert een geruimen tijd, dat de heer *Fabricius* in het bezit was geraakt van staatsgeheimen nopens de belgische zaken, die het helderste licht verspreidden over de bedoelingen van Frankrijk met opzigt tot de *nationaliteit* van dien *onafhankelijken* staat, waardoor het fransch ministerie in groote moeijelijkheden met meer den een van Frankrijks bondgenooten kon gewikkeld worden. Om dat vermoeden tot klaarheid te brengen, nam men de toevlugt tot een dier prijzenswaardige middelen, waarvan men het geheim van de policie van *Napoleon* geërfd heeft. Er geschiedde *huisbraak* bij den heer *Fabricius* (de parijsche dagbladen hebben daarvan in de maanden februarij of maart gesproken), wiens goud daarbij onaangeroerd bleef, doch wiens brieven gestolen werden. Hierin nu vond men het bewijs van hetgeen men vreesde. Men kende nu den man, die de stukken geleverd had, en kocht desen om, ten einde naderhand hem eenige valsche documenten te doen vervaardigen, zich daarna te laten arresteren, en vervolgens te verklaren, dat *alle* de door hem aan den heer *Fabricius* verkochte staatsstukken door hem vervaardigd waren. Het behoefde hierna ook niet gezegd te worden, uit welk fabriek nu ook de brieven gekomen zijn die bij den gearresteerde werden gevonden. Hierdoor had men zich nu, wel is waar, eenigzins gered, met opzigt tot den inhoud dier stukken, welke men nu bij alle vreemde mogendheden die er belang bij hebben, als verdacht doet voorkomen, maar men had vergeten, dat om de fabel ingang te verschaffen, men zich het geval niet verder had behooren aan te trekken. Thans gevoelde ieder, dat niet de hollandsche zaakgelastigde, maar het fransche ministerie de *dupe* is geweest, en dat wraakzucht en gekwetste eigenliefde het ongehoorde gedrag jegens den heer *Fabricius* gehouden, hadden ingegeven. Verder wordt in desen brief te regt opgemerkt, dat er van de zijde des heeren *Fabricius*, met het koopen van hem aangebodene stukken, geene daad is gepleegd waarvoor zich een diplomaat behoeft te schamen; [illegible] gezegd, dat onze regering dit aan de fransche had doen opmerken, met bijvoeging, dat zoo zij den heer *Fabricius* door iemand anders doet vervangen, zulks alleen geschiedt, om aan het fransche gouvernement een nieuw bewijs te geven, hoeveel prijs men er op stelt, om met hetzelve op eenen vriendschappelijken voet te blijven. — In een der laatste nommers van de parijsche *Quotidienne* wordt eene uitvoerige mededeeling gedaan van den bovenvermelden diefstal, waarvan toenmaals door de ministeriele bladen gewag werd gemaakt, als waren er slechts *eenige papieren van weinig waarde* gestolen. Ook de *Temps* schrijft thans, dat het zeker schijnt, dat zoo de bedoelde stukken al geene *oorspronkelijke* stukken, dan toch zeer goede *copijen* zijn geweest.

Op den spoorweg van Termonde is eergisteren een groot ongeluk voorgevallen: De ten twee ure van Brussel naar Gent vertrokken wagens waren op het station van Termonde aangekomen; het stoomrijtuig werd losgemaakt om op nieuw water in te nemen, waarna het zich weder aan het hoofd van den wagentrein kwam plaatsen, maar met zoo weinig voorzigtigheid en zoo groote snelheid, dat het, met eenen onbeschrijflijk geweldigen schok, tegen den trein wagens aankwam, waarvan er drie, benevens vijf char-à-bancs en diligences letterlijk verbrijzeld werden. Gelukkig bevonden alle reizigers zich nog niet op hunne plaats; maar niet te min werden nog dertig personen meer of min zwaar gekwetst; eene dame werd het aangezigt over de geheele lengte gespleten; andere werden omvergeworpen, zonder dat hun verder letsel wedervoer. De oorzaak van dit ongeluk werd aan de onvoorzigtigheid van den conducteur geweten; terwijl tevens bij deze gelegenheid opmerkzaam wordt gemaakt op de onbedachte wijze, om op de stations de wagens tusschen twee stoomrijtuigen, een voor en een achter, te plaatsen.

— Eene reeks van 38 wagens met nieuwsgierigen gevuld, is gisteren morgen van Brussel over den spoorweg vertrokken, om aan de opening van het gedeelte van den weg van Gent naar Brugge deel te nemen. Te Mechelen, waar de trein met het lossen van het geschut begroet werd, voegden zich bij denzelve de wagens van Antwerpen, Luik en Mechelen, waarna de togt gezamenlijk naar Gent werd voortgezet; bij het vertrek van daar naar Brugge bestond de trein uit 71 rijtuigen.

Vorst *Leopold* werd eergisteren ten twee ure over den spoorweg te Brugge gewacht, om bij de plegtige opening van den weg tegenwoordig te zijn. Hij zou op het hotel van het gouvernement verblijven, en maandag naar Ostende terugkeeren.

— De aartsbisschop van Mechelen is gisteren Brussel gepasseerd, naar Rome gaande.

— De *Courrier de la Meuse* vermeldt, dat het kruis op het kerkhof van de gemeente Tilf, om welks plaatsing zoo veel te doen is geweest, in den nacht van den 11den, thans niet alleen omvergehaald, maar door midden gezaagd is en de stukken hier en daar in het water geworpen zijn gevonden.

— Te Antwerpsche beurs waren gisteren (13 *Augustus*) genoteerd: Belg. 5 pCt. $100\frac{3}{4}$; id. 3 pCt. 1838, $73\frac{3}{4}$; Sp. *Ardoin* $20\frac{1}{4}$; Nap. r. $93\frac{3}{8}$, $\frac{3}{4}$; Rom L. $101\frac{7}{8}$; Certif. te Antw. $100\frac{3}{8}$; Braz. $80\frac{1}{4}$. — Wissel op Amst. $\frac{5}{8}$ pCt. v. kont. en pap.; op Rott. $\frac{5}{8}$ pCt. v. pap.

De Londensche berigten tot Zondag morgen houden geen nader bijzonder nieuws. De koningin zou denkelijk in de tweede week van November van Windsor naar Brighton gaan en eerst in het voorjaar naar de hoofdstad terugkeeren. — Bijna dagelijks werden er langdurige kabinetsraden gehouden. Ook hadden verscheiden vreemde gezanten herhaalde conferentien op het bureau van de buitenlandsche zaken gehad. Ter Londensche [illegible] waren genoteerd: 5 pCt. [illegible] $102\frac{3}{8}$; Sp. Ardoin $21\frac{1}{2}$; Portugal [illegible]; Braz. [illegible]

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (13 *Augustus*) waren genoteerd: Ned. Werk. Sch. $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{11}{16}$; ditto 5 pCt. $101\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, $\frac{13}{16}$; Kansb. $24\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$; Am. Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$; ditto $3\frac{1}{2}$ pCt. $79\frac{3}{8}$; Handelm. $165\frac{1}{2}$, 166, $165\frac{3}{4}$; O.-Indie 5 pCt. $99\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; Rijn Spoorweg $4\frac{1}{2}$ pCt. 108, $107\frac{3}{4}$; Ard. 85 £ $20\frac{5}{16}$; b. Russen $105\frac{5}{8}$; Roebels 6 pCt. $69\frac{3}{8}$; Columb. $18\frac{7}{8}$.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.